

Lovforslag nr. L 101. Fremsat den 20. november 1997 af forsvarsministeren (Hans Hækkerup)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om ferie og lov om orlov

(Antagelse af kvinder på værnepligtssikringsvilkår, kulancemæssig godtgørelse, pensionsmæssig sikring af overenskomstsanset personel mv.)

§ 1

I lov om forsvarets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 104 af 7. februar 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »hjemsendt«:
», jf. dog stk. 2-3«.

2. I § 1, stk. 2, udgår: »dog«.

3. I § 1 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Bestemmelserne i § 3 og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område bortset fra hjemmeværnet.«

4. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen af linien og reserven. Menige omfatter personel af konstabelgruppen af linien og reserven, konstabelelever, værnepligtige menige og kvindelige menige på værnepligtssikringsvilkår.«

5. § 3 affattes således:

»§ 3. Civilt personel kan midlertidigt tillægges status som militært personel, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, og tillægges kommandomæssige beføjelser. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.«

6. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Kvindelige menige på værnepligtssikringsvilkår, der er hjemsendt, har pligt til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstra-

ordinære forhold efter nærmere regler fastsat af forsvarsministeren.«

7. Efter § 9 indsættes i kapitel 3:

»§ 9 a. Kvindeligt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, og for hvem militær tjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, kan af forsvarsministeren fritages for militær tjeneste. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

8. Efter § 11 a indsættes:

»§ 11 b. Forsvarsministeren fastsætter regler for udbetaling af en supplerende skattepligtig løbende ydelse i tilfælde, hvor personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension eller lov om pensionering af civilt personel i forsvaret mv., omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten under udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver. Det er en betingelse for udbetaling af ydelsen, at Arbejdsskadestyrelsen har anerkendt dødsfaldet eller tilskadekomsten som en arbejdsskade.

Stk. 2. Ved dødsfald udbetales ydelsen til den efterladte ægtefælle og børn under 21 år. Ved varigt men udbetales ydelsen til den skadelidte.

Stk. 3. Udbetaling af ydelsen ved varigt men forudsætter, at Arbejdsskadestyrelsen vurderer, at den pågældende har lidt et tab af erhvervsevnen på mindst 15%.

§ 11 c. Forsvarsministeren fastsætter regler

F. t. l. vedr. forsvarets personel m.v.

for ydelse af kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11a, stk. 1, nævnte opgaver, og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten.

§ 11 d. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af kulancemæssig godtgørelse til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver, og som mister eller får beskadiget personlige ejendele som følge af tilstedeværelse i områder under krig eller krigslignende forhold.«

§ 2

I lov om hjemmeværnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 164 af 8. marts 1994, foretages følgende ændring:

1. § 21 a affattes således:

»§ 21 a. Der kan ydes erstatning og godtgørelse, udbetales løbende ydelser og ydes kulancemæssige godtgørelser til hjemmeværns-personel og deres efterladte i medfør af bestemmelserne i §§ 11 a - 11 d i lov om forsvarets personel. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

§ 3

I lov om ferie, jf. lovbekendtgørelse nr. 167 af 24. februar 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, nr. 2, ændres »tjenestemænd, og« til: »tjenestemænd,«

2. I § 2, stk. 1, nr. 3, ændres »i landbruget mv.« til: »i landbruget mv., og«

3. I § 2, stk. 1, indsættes som nr. 4:

»4) kvinder, der er antaget i forsvaret på værnepligtslignende vilkår, jf. dog § 9, stk. 5, og § 20.«

4. § 9, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Under aftjening af værnepligt og under tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår kan den pågældende holde optjent ferie uden for ferieperioden, ligesom ferien kan deles.«

5. I § 20 indsættes efter »værnepligt,«: »tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår,«.

§ 4

I lov om orlov, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 1996, foretages følgende ændring:

1. I § 1 indsættes som stk. 2 og 3:

»Stk. 2. Loven gælder ikke for indkaldte værnepligtige.

Stk. 3. Lovens bestemmelser om orlov til uddannelse og orlov til sabbat gælder ikke for kvinder antaget i forsvaret på værnepligtslignende vilkår.«

§ 5

Loven træder i kraft den 1. april 1998.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Kvinder på værnepligtslignende vilkår

Lovforslaget skal muliggøre etableringen af en ordning, hvorefter kvinder generelt kan antages til tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår.

Baggrund

Folketingets Forsvarsudvalg afgav den 23. november 1993 betænkning over forslag til folketingsbeslutning om etablering af en dansk international brigade. Forsvarsudvalgets flertal udtalte i betænkningen, at der burde nedsættes en arbejdsgruppe, der skulle undersøge, beskrive og vurdere mulighederne for at etablere en ordning, hvor kvinder generelt kan ansættes og uddannes i forsvaret på værnepligtslignende vilkår. Arbejdsgruppen skulle nedsættes med repræsentation af Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Indenrigsministeriet, Ligestillingsrådet samt de berørte faglige organisationer.

Den 1. februar 1994 nedsatte forsvarsministeren »Arbejdsgruppen til undersøgelse af mulighederne for antagelse af kvinder på værnepligtslignende vilkår« og udpegede formanden og arbejdsgruppens øvrige 9 medlemmer. I Arbejdsgruppen var repræsenteret Forsvarsministeriet, Indenrigsministeriet, Ligestillingsrådet, Forsvarskommandoen, Hærens Operative Kommando, Forsvarets Værnepligt og Rekruttering, Hovedorganisationen af Officerer i Danmark, Centralforeningen for Stampersonel samt Hærens Konstabel- og Korporalforening.

Arbejdsgruppen fik til opgave at undersøge, beskrive og vurdere mulighederne for at etablere en ordning, hvor kvinder generelt kan ansættes og uddannes i forsvaret på værnepligtslignende vilkår. Undersøgelsen skulle omfatte en ordningsorganisatoriske, uddannelsesmæssige, personelmæssige, økonomiske og lovgivningsmæssige forudsætninger og konsekvenser, herunder forhold som rekruttering, ansættelse, mobiliseringsforpligtelse mv. samt konsekvenser for indkaldelse af værnepligtige til dækning af det samlede behov for uddannelse af personel til mobiliseringsstyrken.

Arbejdsgruppen afgav sin rapport den 29. december 1995.

Arbejdsgruppen anbefaler, at der etableres en ordning, hvorefter kvinder generelt kan antages i forsvaret til tjeneste på værnepligtslignende vilkår. Arbejdsgruppen forudsætter, at kvinderne fuldt ud skal træde i stedet for værnepligtige mænd. De skal uddannes til at indgå i mobiliseringsstyrken og skal erstatte et tilsvarende antal værnepligtige mænd i denne.

Regeringens opfattelse

Regeringen finder, at det vil være et væsentligt element til fremme af ligestillingen, at kvinder, der ønsker det, får mulighed for at gøre tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår.

Regeringen er derfor af den opfattelse, at der skal etableres en ordning, hvorefter kvinder generelt kan antages til tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår. Kvinderne skal uddannes til at indgå i mobiliseringsstyrken og skal erstatte et tilsvarende antal værnepligtige mænd i styrken.

Kvinder har siden midten af 70'erne været en del af det militære forsvar. Kvinderne er tjenstgørende på de fleste niveauer. Kvinder udgør omkring 5% af det militært ansatte personel i forvaret.

På manuelt niveau (menige) har kvinder hidtil kunnet ansættes som konstabelelever og konstabler.

I forbindelse med folketingsbeslutning af 25. november 1993 om etablering af en dansk international brigade blev der etableret en ordning, hvorefter også kvinder, der ikke i forvejen er militært uddannet, vil kunne modtage den fornødne militære uddannelse med henblik på at indgå kontrakt om at forrette tjeneste ved brigaden.

Der er relativt flest kvinder på det manuelle niveau, mens der er færre på mellemederniveau (sergentgruppen) og lederniveau (officerer med tjenestegrad til og med major/orlogskaptajn). Der er endnu ikke kvinder på det militære chefniveau (officerer med tjenestegrad af oberstløjtnant/kommandørkaptajn og højere grad).

Der er foretaget flere undersøgelser af de hidtidige erfaringer med kvindeligt militært personel. Undersøgelserne viser, at der generelt er gode erfaringer med kvinder i de militære enheder.

Hovedprincipper for ordningen

Ordningen for antagelse af kvinder på værnepligtslignende vilkår forudsættes etableret efter følgende hovedprincipper:

Antallet af kvinder, der antages, vil afhænge af antallet af egnede ansøgere og forsvarets behov for at uddanne personel til mobiliseringsstyrken.

Kvinderne vil blive antaget på grundlag af en antagelsesprøve, hvis omfang vil blive fastsat af forsvaret. De krav, der skal opfyldes, vil overordnet blive fastsat med henblik på at opbygge en effektiv mobiliseringsstyrke og skal sikre, at de, der antages, er egnede til at gennemføre uddannelsen.

Kvinderne foreslås antaget som militært personel. Kvinderne vil herefter være omfattet af den militære straffe- og retsplejelovgivning, både mens de er tjenstgørende og efter hjemsendelsen, for så vidt angår de militære pligter, der påhviler dem efter hjemsendelsen.

Kvinder antaget på værnepligtslignende vilkår vil blive uddannet i det almindelige uddannelsessystem for værnepligtige. Det foreslås, at de skal være omfattet af de samme regler om ferie, som gælder for værnepligtige mænd.

Lov om orlov omfatter ikke mænd til værnepligts-tjeneste. Det foreslås, at kvinder antaget på værnepligtslignende vilkår i forsvaret skal være omfattet af reglerne om forældreorlov, men ikke af reglerne om adgang til uddannelsesorlov og orlov til sabbat.

Efter afslutningen af den første samlede tjeneste hjemsendes kvinderne og indgår herefter i mobiliseringsstyrken.

Som følge af placeringen i mobiliseringsstyrken forudses, at kvinderne ved antagelsen ved kontrakt påtager sig en forpligtelse til at give møde ved mønstre og efteruddannelser med henblik på at vedligeholde den modtagne værnepligtsuddannelse. Såfremt der skulle vise sig konkrete problemer som følge af, at forpligtelsen påtages ved kontrakt, vil regeringen overveje, om denne forpligtelse skal pålægges ved lov.

Ligeledes som følge af placeringen i mobiliseringsstyrken foreslås kvinderne pålagt en forpligtelse til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold, og når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed, efter tilsvarende principper som for værnepligtige mænd.

Det foreslås, at der etableres mulighed for, at kvinderne kan fritages for denne forpligtelse, hvis militær

tjeneste af enhver art må anses for at være uforenelig med deres samvittighed. Det foreslås, at dette også skal gælde for øvrigt kvindeligt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt.

Løn- og ansættelsesvilkår i øvrigt forudsættes fastsat ved aftale mellem Forsvarsministeriet og de forhandlingsberettigede organisationer efter bemyndigelse fra Finansministeriet.

Indarbejdelse af tekstanmærkninger

Ved lovforslaget foreslås det endvidere, at der indarbejdes de lovhjemler, der er optaget som tekstanmærkningerne nr. 73, 72 og 71 til finanslovens § 12, Forsvarsministeriet. Tekstanmærkningerne omhandler udbetaling af visse ydelser til personel, der gør tjeneste i udlandet, jf. nedennævnte 3 aktstykker.

Finansudvalget tiltrådte ved aktstykke nr. 425 af 13. august 1996 en ordning om pensionsmæssig sikring af personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension, jf. lovekendtgørelse nr. 724 af 9. september 1993, eller lov nr. 82 af 12. marts 1970 om pensionering af civilt personel mv. i forsvaret, som ændret ved lov nr. 138 af 26. april 1972, og som under udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver påføres varigt men eller omkommer under eller som følge af tjenesten. Efter ordningen kan der under nærmere angivne omstændigheder udbetales en supplerende skattepligtig løbende ydelse til de pågældende eller deres efterladte.

Ved aktstykke nr. 426 af 13. august 1996 tiltrådte Finansudvalget, at der kan udbetales kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte til personel fra det danske forsvar, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære eller andre lignende opgaver, og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten.

Den 10. januar 1996 tiltrådte Finansudvalget aktstykke nr. 142, hvorefter der kan udbetales kulancemæssig godtgørelse til dansk personel til tjeneste i områder under krig eller krigslignende forhold for tab og beskadigelse af personlige ejendele som følge af dels tyverier og røverier, dels militære aktioner, herunder kamphandlinger.

Det er i aktstykke nr. 425 og 426 forudsat, at ordningerne senere indarbejdes i lov om forsvarets personel. I forbindelse med indarbejdelsen af de 2 aktstykker skønnes det hensigtsmæssigt, at også den i

aktstykke nr. 142 beskrevne ordning indarbejdes i loven.

I aktstykke nr. 425 er det tillige forudsat, at ordningen indarbejdes i lov om hjemmeværnet. Der er imidlertid de samme reale grunde til, at også de ved aktstykke nr. 426 og 142 etablerede ordninger bør gælde for hjemmeværnspersonel. Det foreslås derfor, at også disse to ordninger indarbejdes i lov om hjemmeværnet.

Udvidelse af forsvarrets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning mv.

Ved lovforslaget foreslås det herudover, at forsvarrets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning i § 11 a i lov om forsvarrets personel samt de ordninger, der er etableret ved de ovennævnte aktstykker, udvides til at gælde for alt personel inden for Forsvarsministeriets område.

Det foreslås yderligere, at der foretages en redaktionel ændring af bestemmelsen i § 3 i lov om forsvarrets personel, og at bestemmelsen, ifølge hvilken civilt personel midlertidigt kan tillægges status som militært personel og tillægges kommandomæssige beføjelser, udvides til at gælde alt personel inden for Forsvarsministeriets område.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Lovforslagets bestemmelser om etablering af en ordning for antagelse af kvinder på værnepligtslignende vilkår skønnes ikke at ville medføre personaletudvidelser eller egentlige forøgede udgifter til uddannelse, løn mv.

Ordningen vil medføre behov for bygningsmæssige ændringer på visse af forsvarrets tjenestesteder.

Ved søværnet og flyvevåbnet er behovet for bygningsmæssige ændringer ikke stort, og de omkostninger, der er forbundet hermed, er forholdsvis små.

Ved hæren vil en del af de ældre kaserner skulle ombygges for et større beløb. Hvis der alene antages et begrænset antal kvinder til uddannelse ved hærens værnepligtsunderafdelinger, skal der på enkelte ældre kaserner foretages mindre bygningsmæssige foranstaltninger. Hvis kvinder til den militære uddannelse samles i én og samme underafdeling, skønnes det, at der på de ældre kaserner i alt skal anvendes ca. 2,5-3 mio. kr. til bygningsmæssige foranstaltninger i indkvarteringsområderne.

Det er i sagens natur ikke muligt på forhånd at anslå eventuelle udgifter i forbindelse med udvidelsen

af den personkreds, der vil blive omfattet af de ordninger, der er fastsat ved de indarbejdede aktstykker.

Lovforslaget skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Udtalelser over lovforslaget

I forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget har følgende organisationer mfl. haft lejlighed til at afgive bemærkninger:

Ligestillingsrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Akademikernes Centralorganisation, Statsansattes Kartel, Ledernes Hovedorganisation, Sammenslutningen af Landbrugsarbejdsgiverforeninger, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Centralforeningen for Stampersonel, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Hovedorganisationen af Officerer i Danmark, Dansk Tandlægeforening, Foreningen af Yngre Læger, Forretningsudvalget for værnepligtige menige talsmænd, Forretningsudvalget for værnepligtige befalingsmænd og elever, Reserveofficersforeningen i Danmark og Foreningen for Personel af Reservener i Danmark.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1-3

Lov om forsvarrets personel omfatter personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar bortset fra hjemmeværnet, idet dog lovens § 11, stk. 2, gælder for alt personel ansat inden for Forsvarsministeriets område, jf. gældende lovs § 1, stk. 1 og 2. Personel i Forsvarsministeriets departement, Forsvarsministeriets Regnskabssekretariat, Forsvarsministeriets Fæstnings- og Natursekretariat (herunder Christiansø) og Farvandsvæsenet er således kun omfattet af loven for så vidt angår bestemmelserne i § 11, stk. 2, om udetillæg mv.

Som følge af forsvarrets internationale opgaver er der behov for i et vist omfang at udsende personel ansat i bl.a. Forsvarsministeriets departement til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver. Under sådanne udsendelser som beskrevet bør dette personel - på lige fod med personel i det militære forsvar - være omfattet af forsvarrets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning i § 11 a i lov om forsvarrets personel samt de ordninger om pensionsmæssig sikring, kulancemæssig godtgørelse mv., som foreslås indarbejdet i loven som

§§ 11 b, 11 c og 11 d, jf. de almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til § 1, nr. 8.

Det foreslås derfor, at alt personel inden for Forsvarsministeriets område dog bortset fra hjemmевærnet bliver omfattet af forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning i § 11 a i lov om forsvarets personel samt de ordninger om pensionsmæssig sikring, kulancemæssig godtgørelse mv., som foreslås indarbejdet i loven som §§ 11 b, 11 c og 11 d.

Tilsvarende vil det i visse situationer være hensigtsmæssigt at kunne tillægge personel ansat i bl.a. Forsvarsministeriets departement status som militært personel og kunne tillægge det kommandomæssige beføjelser på lige fod med civilt personel til tjeneste i det militære forsvar. Det foreslås derfor, at § 3 i lov om forsvarets personel udvides til at gælde alt civilt personel inden for Forsvarsministeriets område. Der foretages ingen udvidelse af forsvarsministerens beordringskompetence, jf. lovens § 11, stk. 1, idet der ikke skønnes behov herfor. Tillæggelse af status som militært personel i henhold til § 3 medfører ingen ændring i relation til beordringskompetencen i lovens § 11, stk. 1.

I forbindelse med udvidelsen af anvendelsesområdet for § 3 i lov om forsvarets personel foreslås en redaktionel ændring af bestemmelsen, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 5.

Baggrunden for, at hjemmевærnet er undtaget fra bestemmelsen, er, at de tilsvarende forhold for så vidt angår hjemmевærnets personel reguleres i lov om hjemmевærnet.

Vedrørende hjemmевærnspersonel henvises til de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til § 2.

Til nr. 4

Den gældende § 2 i lov om forsvarets personel afgrænser begrebet militært personel. Kvindelige menige antaget på værnepligtslignende vilkår vil ikke være militært personel efter bestemmelsen i dens nuværende affattelse. Ændringen af § 2, stk. 2, er derfor nødvendig, for at kvindelige menige antaget på værnepligtslignende vilkår kan omfattes af begrebet militært personel.

Eftersom bestemmelsens første punktum omfatter alle befalingsmænd, vil den i uændret form også omfatte kvindelige befalingsmænd på værnepligtslignende vilkår.

Militært personel er omfattet af den militære straffe- og retsplejelovgivning.

Militær straffelov omfatter tjenstgørende militært personel samt hjemsendt militært personel, for så

vidt angår de militære pligter, der påhviler det efter hjemsendelsen, jf. militær straffelovs § 5, stk. 1.

I den militære straffelov er der fastsat straffe for særlige militære forseelser fx ulovligt fravær, ulydighed, respektstridighed, vagtforseelse, beruselse og pligtforsømmelse.

Sager om overtrædelse af militær straffelov mod personer, der er omfattet af denne, behandles som militære straffesager efter den militære retsplejelov, jf. denne lovs § 2, stk. 1, nr. 1.

Sager om overtrædelse af andre love mod personer, der hører til det militære forsvar, behandles ligeledes som militære straffesager, når lovovertrædelsen vedrører tjenesten eller er begået i eller i anledning af tjenesten eller på militært område eller i anvist kvarter, jf. militær retsplejelovs § 2, stk. 1, nr. 2. Som eksempel på overtrædelser, der behandles som militære straffesager efter denne bestemmelse, kan nævnes færdselsforseelser, straffelovsovertrædelser (vold og berigelsesforbrydelser), overtrædelser af lov om euforiserende stoffer og overtrædelser af våbenloven.

Kvinder antaget på værnepligtslignende vilkår vil som militært personel være omfattet af den militære straffe- og retsplejelovgivning, mens de er tjenstgørende samt efter hjemsendelsen, for så vidt angår de militære pligter, der påhviler dem efter hjemsendelsen.

Til nr. 5

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 3 med redaktionelle ændringer. I bestemmelsen fastsættes, at civilt personel midlertidigt kan tillægges status som militært personel i overensstemmelse med reglerne i § 2, stk. 1, i lov om forsvarets personel og tillægges kommandomæssige beføjelser. Det foreslås, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom. Status som militært personel kan opnås enten gennem en militær grad inden for rækkefølgen af militære grader, jf. § 2, stk. 1, nr. 1, eller ved indplacering i en kategori af militært personel uden for denne rækkefølge, jf. § 2, stk. 1, nr. 2.

Såfremt civilt personel tillægges status som militært personel i medfør af bestemmelsen, bliver de omfattet af den militære straffe- og retsplejelovgivning. Om den militære straffe- og retsplejelovgivning henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 4.

Til nr. 6

Kvinder antaget på værnepligtslignende vilkår skal efter hjemsendelsen indgå i mobiliseringsstyrken. Det præciseres i overensstemmelse hermed i bestemmelsen, at kvindelige menige på værnepligtslig-

nende vilkår efter hjemsendelsen har pligt til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold. Det foreslås, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom.

Kvinder antaget på værnepligtsslignende vilkår, der uddannes til befalingsmænd, vil blive hjemsendt som personel af reserven. Personel af reserven, der er en del af mobiliseringsstyrken, har ifølge § 8 i lov om forsvarets personel pligt til at forrette tjeneste, når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed.

Øvrigt kvindeligt militært personel afskediges eller hjemsendes som befalingsmænd eller konstabler og indgår ligeledes i forsvarets reserve og er derved omfattet af pligten i lovens § 8 til at forrette tjeneste, når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed.

Pligtens omfang fremgår af lovens øvrige bestemmelser.

Kvindeligt militært personel kan ved ansættelsen påtage sig en forpligtelse til efter hjemsendelse eller afskedigelse at deltage i mønstringer og efteruddannelser. Det forudses, at kvinder, der antages på værnepligtsslignende vilkår, ved antagelsen påtager sig en tilsvarende forpligtelse med henblik på at vedligeholde den modtagne værnepligtsuddannelse.

For mandligt personel følger forpligtelsen til at deltage i mønstringer og efteruddannelser og til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold af værnepligten. For personel af reserven følger pligten til at forrette tjeneste, når det skønnes nødvendigt af hensyn til landets sikkerhed, tillige af lovens § 8.

Til nr. 7

Værnepligtige har mulighed for at søge fritagelse for militær tjeneste mod at anvendes til andet statsarbejde, der ikke må tjene militære formål, jf. lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde. Ifølge lovens § 1 kan de pågældende fritages, hvis militær tjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed. Loven giver ikke retskrav på fritagelse. Indenrigsministeriets Militærnægteradministration afgør efter et skøn, om en ansøgning er fyldestgørende samvittighedsmæssigt begrundet.

Mobiliseringsstyrken består af hjemsendte eller afskedigede befalingsmænd og konstabler (personel af reserven) samt hjemsendte værnepligtige menige og hjemsendte kvindelige menige på værnepligtsslignende vilkår.

Mandligt personel i mobiliseringsstyrken, herunder mandligt personel af reserven, har mulighed for at søge fritagelse for militær tjeneste efter lov om

værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde efter de retningslinier, der er beskrevet ovenfor. Såfremt den pågældende overføres til civilt arbejde, fritages han for pligten til at lade sig mønstre og genindkalde til efteruddannelse og udtræder herefter af forsvarets mobiliseringsstyrke. I stedet indkaldes han af Indenrigsministeriets Militærnægteradministration til civilt arbejde i form af manuelt arbejde i et antal dage svarende til det antal, hvori han skulle have gjort tjeneste ved den førstkommande mønstring eller efteruddannelse i forsvarret. Den pågældende indkaldes kun til civilt arbejde én gang.

Overførelse til civilt arbejde af en værnepligtig, der er hjemsendt efter den første samlede tjeneste, forudsætter, at han på rimelig måde kan sandsynliggøre, at der er opstået en egentlig samvittighedskonflikt hos ham.

Kvindeligt militært personel er ikke omfattet af lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde, idet loven kun gælder værnepligtige. Kvindeligt personel i mobiliseringsstyrken har dermed ikke samme muligheder som mandligt militært personel for at kunne udtræde af mobiliseringsstyrken. Om forpligtelser i mobiliseringsstyrken henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 6.

For at ligestille personellet mest muligt på dette område, foreslås det, at der etableres mulighed for, at forsvarsministeren kan fritage kvindeligt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, og for hvem militær tjeneste af enhver art må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, for denne tjeneste. Der etableres ikke noget retskrav på fritagelse. Afgørelse vil blive truffet på grundlag af en konkret vurdering efter tilsvarende kriterier som ved afgørelser efter lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde.

Fritagelse medfører, at den pågældende udtræder af forsvarets mobiliseringsstyrke. Fritagelsen vil ikke være forbundet med en pligt til at udføre andet statsarbejde.

Det foreslås, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom.

Til nr. 8

§ 11 b

Bestemmelsen afløser tekstanmærkning nr. 73 til finanslovens § 12, Forsvarsministeriet, jf. aktstykke nr. 425 af 13. august 1996. Bestemmelsen har til formål at sikre den overenskomstansatte en løbende ydelse svarende til den, en tjenestemand i en tilsvarende situation ville få. Ordningen skal ikke i pensio-

onsmæssig henseende stille overenskomstansat personel bedre end tjenestemandsansat personel.

Ordningen gælder kun i tilfælde, hvor den pågældende kommer til skade eller dør under udførelse af de nævnte internationale opgaver. Det er således ikke hensigten at lade personellet omfatte af tjenestemandsløvens vilkår. Sammenligning til tjenestemand/civilarbejdere er alene en beregningsteknisk forudsætning.

Ad § 11 b, stk. 1. Det foreslås, at personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension eller lov om pensionering af civilt personel mv. i forsvaret, og som under udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten, sikres en løbende ydelse svarende til det, en tjenestemand, som alene får udbetalt tjenestemandspension fra staten, i en tilsvarende situation og med tilsvarende lønanciennitet ville have opnået. Det er en betingelse for udbetaling af ydelsen, at Arbejdsskadestyrelsen har anerkendt dødsfaldet eller tilskadekomsten som en arbejdsskade.

Forsvarsministeren foreslås i overensstemmelse hermed bemyndiget til at fastsætte regler for beregning og udbetaling af ydelsen.

Ydelsen beregnes i forhold til de ydelser, den overenskomstansatte vil få udbetalt i tilknytning til eller som følge af ansættelsen i staten i tilfælde af tilskadekomst i tjenesten, og de ydelser, den pågældende ville have fået, hvis han havde været ansat som tjenestemand.

Det foreslås, at beløb fra forsvarets særlige erstatningsordning, eventuel erstatning fra FN, gruppelevsforikring, frivillige bidrag til arbejdsgiverfinansierede pensionsordninger samt private pensions- og forsikringsordninger ikke indgår i beregningen af den supplerende ydelse.

I tilfælde af tilskadekomst foretager Forsvarsministeriet en beregning af de ydelser, som vil tilkomme den tilskadekomne efter de almindelige regler og den foreslåede ordning. Den tilskadekomne eller de efterladte kan på denne baggrund vælge, hvilken ordning de vil lade sig omfatte af.

Ad § 11 b, stk. 2. Den supplerende ydelse udbetales til den tilskadekomne eller dennes efterladte ægtefælle og/eller børn under 21 år. Ydelsen udbetales ikke til tidligere ægtefæller eller til samlever.

Udbetaling af ydelsen ophører på samme tidspunkt som ophør af udbetaling af tilskadekomstpension til en tjenestemand. Såfremt en overenskomstansat, der ifølge ordningen får udbetalt en supplerende ydelse, senere afgår ved døden, beregnes påny en supplerende ydelse til efterlevende ægtefælle og

børn, således at den samlede udbetaling herefter svarer til det, der ville blive udbetalt til efterlevende ægtefælle og børn efter en tjenestemand.

Såfremt den overenskomstansatte ved tilskadekomsten er afgået ved døden, ophører Forsvarsministeriets udbetaling af den supplerende ydelse på samme tidspunkt, hvor ydelse af børnepension og ægtefællepension til efterladte efter en tjenestemand ville ophøre.

Den supplerende ydelse reguleres, når de ydelser, som ligger til grund for beregningen, ændres.

Ad § 11 b, stk. 3. Ifølge tjenestemandspensionslovens § 8, stk. 1, er en tjenestemand, som afskediges på grund af utjenstedygtighed, der er forårsaget af, at der under udførelse af tjenesten er overgået tjenestemanden en tilskadekomst, der begrunder krav på erstatning for tab af erhvervsevne i henhold til lov om arbejdsskadeforsikring, berettiget til den egenpension, som gælder for en pensionsalder på 37 år. Arbejdsskadestyrelsen vurderer erhvervsevnetabets omfang. Erhvervsevnetabet skal være minimum 15%, før egenpensionen udbetales.

En tilsvarende ordning foreslås for overenskomstansat personel. Udbetaling af en supplerende ydelse fra Forsvarsministeriet forudsætter således, at afskedigelse eller kontraktophævelse sker som følge af tilskadekomsten, og at Arbejdsskadestyrelsen vurderer, at den pågældende har et tab af erhvervsevnen på minimum 15%.

§ 11 c

Bestemmelsen afløser tekstanmærkning nr. 72 til finanslovens § 12, Forsvarsministeriet, jf. aktstykke nr. 426 af 13. august 1996. Bestemmelsen skal sikre, at der kan udbetales kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten. Det foreslås, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom.

Ved tilskadekomst i tjenesten er forsvarets personel omfattet af lov om forsikring mod følger af arbejdsskade eller lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl., hvorefter der ydes betaling af udgifter til sygebehandling mv., erstatning for tab af erhvervsevne, godtgørelse for varigt men, overgangsbeløb ved dødsfald og erstatning for tab af forsørger. Udbetaling af de anførte ydelser sker i kraft af ansættelses- eller værnepligtsforholdet og forudsætter ikke, at ansvaret for skaden kan tilregnes forsvaret.

Til forsvarets personel, som udsendes til udlandet

for at deltage i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, ydes der endvidere i henhold til forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning, jf. § 11 a i lov om forsvarets personel, erstatning for tab af forsørger, erstatning til boet efter en person, der ikke var forsørger, og godtgørelse for varigt men. Ydelserne udbetales på objektivi grundlag.

De krav, der ikke dækkes eller ikke dækkes fuldt ud i henhold til lov om arbejdsskade-forsikring henholdsvis lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m.fl. eller forsvarets særlige erstatnings- og godtgørelsesordning, kan den tilskadekomne søge at få dækket af den erstatningsansvarlige efter reglerne i erstatningsansvarsloven. Det kan bl.a. være krav om godtgørelse for svie og smerte.

Svie og smerte er den fysiske lidelse, der er en følge af skaden. Godtgørelse herfor kan ydes i en kortere periode fra skadens indtræden, og indtil skadelidtes helbredstilstand er blevet stationær.

Under forsvarets løsning af opgaver i udlandet er personel i flere tilfælde kommet til skade under eller som følge af tjenesten. Ved disse hændelser har der i almindelighed ikke været noget at bebrejde forsaret eller nogen ansat i forsaret. Forsaret har således ikke været erstatningsansvarlig og har dermed ikke haft hjemmel til at yde godtgørelse for svie og smerte.

Den foreslåede kulancemæssige godtgørelse vil blive udbetalt efter samme satser som anvendt i erstatningsansvarsloven. For skader indtruffet i kalenderåret 1997 udgør godtgørelsen 160 kr. for hver dag, den skadelidte er sengeliggende, og 70 kr. for hver dag, den skadelidte er syg uden at være sengeliggende, jf. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1162 af 16. december 1996.

Der vil ikke blive ydet godtgørelse i tilfælde, hvor der foreligger en væsentlig grad af egen skyld, og hvor skadelidte derfor heller ikke under almindelige forhold ville kunne rette krav om godtgørelse mod en skadevolder.

§ 11 d

Bestemmelsen afløser tekstanmærkning nr. 71 til finanslovens § 12, Forsvarsministeriet, jf. aktstykket nr. 142 af 10. januar 1996. Bestemmelsen har til formål at sikre, at der kan udbetales kulancemæssig godtgørelse til personel for tab eller beskadigelse af personlige ejendele som følge af tilstedeværelse i områder under krig eller krigslignende forhold. Det foreslås, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom, herunder at fastsætte en beløbsmæssig begrænsning.

Under forsvarets løsning af opgaver i udlandet har

personellet været udsat for situationer, hvor personlige ejendele er blevet beskadiget eller er gået tabt, uden at forsaret eller nogen ansat i forsaret har haft ansvaret herfor. Forsaret har som følge heraf ikke haft erstatningsansvar og dermed ikke haft hjemmel til at yde erstatning for personlige ejendele, der er blevet beskadiget eller er gået tabt.

Den kulancemæssige godtgørelse vil blive udbetalt med udgangspunkt i inderbetninger om tabets art og økonomiske omfang fra de personer, som har mistet personlige effekter.

Private ejendele såsom tøj, sportstøj, sko, smykker, ure, bøger, videofilm, musikafspillere, kameraer mv. kan fx gå tabt under egentlige kamphandlinger, udplyndringer, tyverier, røverier og lignende i forbindelse med den direkte tilstedeværelse i områder med krig eller krigslignende forhold.

Personellets private forsikringer dækker ikke under de ovennævnte forhold.

Der vil ikke blive ydet godtgørelse i tilfælde, hvor der foreligger en væsentlig grad af egen skyld, og hvor skadelidte derfor heller ikke under almindelige forhold ville kunne rette et krav om godtgørelse mod nogen.

Til § 2

Hjemmeværnspersonel vil undtagelsesvis blive udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver og foreslås derfor omfattet af de samme bestemmelser om pensionsmæssig sikring, kulancemæssig godtgørelse mv., som gælder for personel, der er omfattet af lov om forsvarets personel. Bestemmelsen afløser tekstanmærkning nr. 73 til finanslovens § 12, Forsvarsministeriet, jf. aktstykket nr. 425 af 13. august 1996. Endvidere udvides de ordninger om ydelse af kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte og for tab og beskadigelse af personlige ejendele, der er etableret ved henholdsvis aktstykket nr. 426 af 13. august 1996 og aktstykket nr. 142 af 10. januar 1996, til at gælde tilsvarende for hjemmeværnspersonel. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til § 1, nr. 8.

Ifølge den gældende § 21 a i lov om hjemmeværnet kan der ydes erstatning til hjemmeværnspersonel i medfør af bestemmelserne i § 11 a i lov om forsvarets personel efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren. Da § 11 a i lov om forsvarets personel omhandler både erstatning og godtgørelse, foreslås godtgørelse af redaktionelle grunde indføjet i hjemmeværnslovens § 21 a.

De foreslåede bestemmelser om pensionsmæssig

sikring, kulancemæssig godtgørelse mv. og de gældende bestemmelser om erstatning og godtgørelse i forbindelse med udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver forudses alene at kunne få betydning for hjemmeværnets ansatte personel, idet frivilligt personel ikke forudsættes udsendt til udlandet med henblik på deltagelse i de nævnte opgaver.

Det er således alene den gældende bestemmelse om erstatning og godtgørelse i forbindelse med rydning, bortsprængning, fjernelse eller destruktion af ammunition, sprængstoffer og lign., for hvis fremstilling og udlægning det danske forsvar ikke er ansvarligt, jf. 11 a, stk. 4, i lov om forsvarets personel, der kan have betydning også for det frivillige hjemmeværnspersonel.

Til § 3

Mænd til værnepligtstjeneste er ikke omfattet af ferieloven, men har efter forsvarets regler under tjenesten 1 dags ferieorlov pr. måneds indkaldelse. Befalingsmænd har dog 2 dages ferie pr. måned. Værnepligtige optjener under indkaldelsen feriegodtgørelse med 12½ % af de udbetalte skattepligtige ydelser.

Af hensyn til uddannelsens tilrettelæggelse foreslås det, at tilsvarende regler skal gælde for kvinder, der gør tjeneste i forsvaret på værnepligtsglignende vilkår.

Den gældende ferielovs § 1 fastsætter, at lønmodtagere i offentlig eller privat tjeneste har ret til ferie og feriegodtgørelse efter reglerne i loven. I lovens § 2 er nævnt et antal undtagelser fra hovedreglen i § 1.

Til nr. 1-3

Det foreslås, at kvinder antaget på værnepligtsglignende vilkår generelt undtages fra ferielovens bestemmelser.

Til nr. 4

I den gældende lovs § 9, stk. 5, er det fastsat, at under aftjening af værnepligt kan lønmodtageren holde optjent ferie uden for ferieperioden, ligesom ferien kan deles. Det foreslås, at tilsvarende skal gælde for kvinder antaget på værnepligtsglignende vilkår.

Til nr. 5

I den gældende lovs § 20 er det bestemt, at arbejdsministeren fastsætter regler, hvorefter udbetaling af tidligere optjent feriegodtgørelse kan ske, uden at ferie holdes, bl.a. for så vidt angår personer, der på grund af aftjening af værnepligt er helt eller delvis afskåret fra at holde ferie. Det foreslås, at tilsvarende skal gælde for kvinder antaget på værnepligtsglignende vilkår.

Til § 4

Ved bestemmelsen fastsættes det, at kvinder antaget på værnepligtsglignende vilkår ikke er omfattet af bestemmelserne om uddannelsesorlov og orlov til sabbat i lov om orlov. Samtidig præciseres det, at indkaldte værnepligtige ikke er omfattet af loven.

Til § 5

Loven træder i kraft den 1. april 1998.

§ 1, nr. 8, er en lovfæstelse af ordninger, der er godkendt ved aktstykker. Ordningerne er allerede trådt i kraft i overensstemmelse med aktstykkernes bestemmelser.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om forsvarrets personel, jf. lovbekendtgørelse nr. 104 af 7. februar 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, indsættes efter »hjemsendt«:
», jf. dog stk. 2-3«.

2. I § 1, stk. 2, udgår: »dog«.

3. I § 1 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Bestemmelserne i § 3 og §§ 11 a-11 d gælder for alt personel inden for Forsvarsministeriets område bortset fra hjemneværnet.«

4. § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen af linien og reserven. Menige omfatter personel af konstabelgruppen af linien og reserven, konstabelelever, værnepligtige menige og kvindelige menige på værnepligtislignende vilkår.«

5. § 3 affattes således:

»§ 3. Civilt personel kan midlertidigt tillægges status som militært personel, jf. § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, og tillægges kommandomæssige beføjelser. Forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.«

§ 1. Loven omfatter personel, der er ansat eller indkaldt til tjeneste i det militære forsvar bortset fra hjemneværnet, samt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 11, stk. 2, gælder dog for alt personel ansat inden for Forsvarsministeriets område.

§ 2. Militært personel omfatter:

- 1) Befalingsmænd og menige, der indordnes i en rækkefølge af militære grader efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse,
- 2) auditørpersonel, gejstligt personel og musikpersonel samt andet personel efter forsvarsministerens bestemmelse.

Stk. 2. Befalingsmænd omfatter personel af officersgruppen og sergentgruppen af linien og reserven. Menige omfatter personel af konstabelgruppen af linien og reserven samt konstabelelever og værnepligtige menige.

§ 3. Civilt personel kan midlertidigt tillægges militær grad og kommandomæssige beføjelser.

§ 11 a. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af erstatning, herunder for tab af forsørger, samt godtgørelse for varigt men til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i konfliktforebyggende, fredsbevarende, fredsskabende, humanitære og andre lignende opgaver, og som omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten.

Stk. 2. Erstatning for tab af forsørger udbetales til den efterladte ægtefælle, samlever eller børn under 21 år. Såfremt der ikke efterlades nogen berettiget til erstatning for tab af forsørger, udbetales en erstatning til boet. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Det er en betingelse for udbetaling af ydelser efter stk. 1, at hændelsen ikke kan tilregnes den skadelidte som forsætlig skadevoldelse på sig selv.

Stk. 4. Reglerne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på personel, som i tjenesten rydder, bortsprænger, fjerner eller destruerer ammunition, sprængstoffer og lign., for hvis frem-

stilling og udlægning det danske forsvar ikke er ansvarligt.

Stk. 5. Størelsen af erstatninger og godtgørelse for varigt men fastsættes på de årlige bevillingslove.

6. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Kvindelige menige på værnepligtsglignende vilkår, der er hjemsendt, har pligt til at forrette tjeneste under krig eller andre ekstraordinære forhold efter nærmere regler fastsat af forsvarsministeren.«

7. Efter § 9 indsættes i kapitel 3:

»§ 9 a. Kvindeligt militært personel, der er afskediget eller hjemsendt, og for hvem militær tjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, kan af forsvarsministeren fritages for militær tjeneste. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

8. Efter § 11 a indsættes:

»§ 11 b. Forsvarsministeren fastsætter regler for udbetaling af en supplerende skattepligtig løbende ydelse i tilfælde, hvor personel, der ikke er omfattet af lov om tjenestemandspension eller lov om pensionering af civilt personel i forsvaret mv., omkommer eller påføres varigt men under eller som følge af tjenesten under udsendelse til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver. Det er en betingelse for udbetaling af ydelsen, at Arbejdsskadestyrelsen har anerkendt dødsfaldet eller tilskadekomsten som en arbejdsskade.

Stk. 2. Ved dødsfald udbetales ydelsen til den efterladte ægtefælle og børn under 21 år. Ved varigt men udbetales ydelsen til den skadelidte.

Stk. 3. Udbetaling af ydelsen ved varigt men forudsætter, at Arbejdsskadestyrelsen vurderer, at den pågældende har lidt et tab af erhvervsevnen på mindst 15%.

§ 11 c. Forsvarsministeren fastsætter regler for ydelse af kulancemæssig godtgørelse for svie og smerte til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver, og som kommer til skade under eller som følge af tjenesten.

§ 11 d. Forsvarsministeren fastsætter regler

for ydelse af kulancemæssig godtgørelse til personel, som udsendes til udlandet med henblik på deltagelse i de i § 11 a, stk. 1, nævnte opgaver, og som mister eller får beskadiget personlige ejendele som følge af tilstedeværelse i områder under krig eller krigslignende forhold.«

§ 2

I lov om hjemmевærnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 164 af 8. marts 1994, foretages følgende ændring:

1. § 21 a affattes således:

»§ 21 a. Der kan ydes erstatning og godtgørelse, udbetales løbende ydelser og ydes kulancemæssige godtgørelser til hjemmевærns-personel og deres efterladte i medfør af bestemmelserne i §§ 11 a - 11 d i lov om forsvarsets personel. Forsvarsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

§ 21 a. Der kan ydes erstatning til hjemmевærns-personel i medfør af bestemmelserne i § 11 a i lov om forsvarsets personel efter regler, der fastsættes af forsvarsministeren.

§ 3

I lov om ferie, jf. lovbekendtgørelse nr. 167 af 24. februar 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 1, nr. 2*, ændres »tjenestemænd, og« til: »tjenestemænd,«

2. I § 2, *stk. 1, nr. 3*, ændres »i landbruget mv.« til: »i landbruget mv., og«

3. I § 2, *stk. 1*, indsættes som nr. 4:

»4) kvinder, der er antaget i forsvaret på værnepligtsglignende vilkår, jf. dog § 9, stk. 5, og § 20.«

§ 2. Loven gælder dog ikke for

- 1) lønmodtagere i statens, folkeskolens eller folkekirkens tjeneste, der er ansat som tjenestemænd,
- 2) lønmodtagere, hvis pension er sikret gennem medlemskab af en pensionsordning, for hvis forpligtelse staten indestår, og som har ret til ferie med løn efter samme regler som de i nr. 1 nævnte tjenestemænd, og

- 3) lønmodtagere, der har indgået aftale i henhold til § 9, stk. 2, i lov om visse arbejdsforhold i landbruget m.v.

Stk. 2. ---

4. § 9, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Under aftjening af værnepligt og under tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår kan den pågældende holde optjent ferie uden for ferieperioden, ligesom ferien kan deles.«

§ 9. ---

Stk. 5. Under aftjening af værnepligt kan lønmodtageren holde optjent ferie uden for ferieperioden, ligesom ferien kan deles.

5. I § 20 indsættes efter »værnepligt,«: »tjeneste i forsvaret på værnepligtslignende vilkår,«.

§ 20. Arbejdsministeren fastsætter regler, hvorefter udbetaling af tidligere optjent feriegodtgørelse kan ske, uden at ferie holdes, for så vidt angår personer, der på grund af aftjening af værnepligt, sygdom, ophold i udlandet eller andre særlige forhold helt eller delvis er afskåret fra at holde ferie.

§ 4

I lov om orlov, jf. lovbekendtgørelse nr. 5 af 8. januar 1996, foretages følgende ændring:

1. I § 1 indsættes som stk. 2 og 3:

»Stk. 2. Loven gælder ikke for indkaldte værnepligtige.

Stk. 3. Lovens bestemmelser om orlov til uddannelse og orlov til sabbat gælder ikke for kvinder antaget i forsvaret på værnepligtslignende vilkår.«

Kapitel 1

Formål og område

§ 1. Loven har til formål at tilgodese arbejdsmarkedspolitiske, uddannelsespolitiske og social- og familiepolitiske behov ved at skabe økonomisk grundlag for, at personer med tilknytning til arbejdsmarkedet kan opnå orlov til en række forskellige orlovsordninger, orlov til uddannelse, orlov til sabbat og orlov til børnepasning.

§ 5

Loven træder i kraft den 1. april 1998.

Skriftlig fremsættelse (20. november 1997)

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Jeg skal herved tillade mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarets personel, lov om hjemmeværnet, lov om ferie og lov om orlov. (Antagelse af kvinder på værnepligtsglignende vilkår, kulancemæssig godtgørelse, pensionsmæssig sikring af overenskomstan-sat personel m.v.).

(Lovforslag nr. L 101).

Forslagets primære formål er at fremme ligestillingen - ikke blot i forsvaret men i samfundet som helhed.

Kvinder, der ønsker det, skal have mulighed for at gennemgå en uddannelse i forsvaret på vilkår, der svarer til værnepligtige mænds - og med samme sigte som værnepligtiges uddannelse.

Med loven vil der blive føjet et nyt led til en udvikling, hvor forsvaret i stigende grad har markeret sig som arbejdsplads for begge køn.

Kvinder har i adskillige år haft adgang til ansættelse i militære stillinger i forsvaret for en kortere eller længere årrække. Dette forslag til-sigter, at kvinder skal kunne uddannes i værnepligtshederne direkte med henblik på at indgå i forsvarets mobiliseringsstyrke på lige fod med mænd.

For at skabe ensartede vilkår for mænd og kvinder på dette område vil det være nødvendigt at tilrette lov om ferie og lov om orlov, idet disse loves særlige regler for værnepligtige nu også skal gælde for kvinder, der uddannes og forretter tjeneste på værnepligtsglignende vilkår.

Forslaget om generelt at åbne denne mulighed for kvinder har sit udgangspunkt i folketingsbeslutningen fra 1993 om oprettelse af en dansk international brigade. Som led heri blev etableret en ordning, hvorefter kvinder, der

ikke i forvejen var militært uddannet, kunne gives den fornødne militære uddannelse og indgå kontrakt om at forrette tjeneste ved brigaden. I tilknytning hertil ønskede et flertal i Forsvarsudvalget undersøgt, om det ville være muligt at indføre en sådan ordning for hele forsvaret.

I overensstemmelse hermed nedsatte jeg en arbejdsgruppe, der fik til opgave at undersøge mulighederne herfor. Arbejdsgruppen skulle bl.a. trække på de erfaringer, der kunne indhentes ved den internationale brigade.

Arbejdsgruppen anbefalede, at kvinder, der ønsker det, generelt gives mulighed for at gøre tjeneste på værnepligtsglignende vilkår med henblik på at indgå i mobiliseringsstyrken på lige fod med og som erstatning for et tilsvarende antal mænd.

Regeringen kan tilslutte sig disse synspunkter.

Det foreslås endvidere, at der til lov om forsvarets personel overføres hjemmel til at udbetale visse ydelser til personel i forbindelse med tjeneste i udlandet. Der er tale om ordninger, som Finansudvalget har tiltrådt ved aktstykker i 1996.

Det foreslås endvidere, at den personkreds, der under sådan tjeneste i udlandet kan omfattes af disse ydelser og af forsvarets særlige erstatningsordninger, udstrækkes til alt personel inden for Forsvarsministeriets område, dvs. også civilt personel i departementet.

Adgangen til midlertidigt at tillægge civilt personel status som militært personel og kommandomæssige beføjelser foreslås tydeliggjort og udstrakt til at omfatte alt personel inden for Forsvarsministeriets område.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.